

Autonomia en acció

Vida independent

de les persones amb
discapacitat física i/o orgànica
a Catalunya.

Diagnosi territorial

2024 > 2026

Edita:

ECOM

Gran Via de les Corts Catalanes, 562,

pral. 2a. 08011 Barcelona

Tel.: 93 451 55 50

ecom@ecom.cat

www.ecom.cat

Primera edició: Març de 2026

Text: ECOM

Disseny i maquetació: Trajectes

Impressió: impremtaonline.net

Agraïments: Entitats d'ECOM, associacions i persones cogestores que han participat a través de les entrevistes donant la seva veu per fer realitat aquest projecte. Gràcies!

Podeu descarregar aquest document en PDF al nostre web:

www.ecom.cat

Aquesta publicació està subjecta a llicències Creative Commons

Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional.

Per veure una còpia d'aquesta llicència, visiteu:

https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.es_ES

Sumari

Autonomia en acció

Diagnosi Territorial 2024 › 2026

Vida independent de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a Catalunya.

- **Introducció / 5**
 - Som **ECOM / 5**
 - *Autonomia en acció / 6*
 - Per què aquesta guia? / 8
 - Significat de vida independent / 10

- **Diagnosi territorial / 12**
 - Província de Barcelona / 14
 - Província de Girona / 24
 - Província de Tarragona / 34
 - Província de Lleida / 42

- **La cogestió en primera persona / 50**
 - Testimonis dels cogestors / 52
 - Reptes i oportunitats / 55

- **Conclusions / 56**

Discapacitat física i/o orgànica

**“El model de vida independent
hauria de ser el paradigma
en l’acció social.”**

(Assistent personal, ECOM)

Introducció

Som ECOM

ECOM som un moviment impulsat per persones amb discapacitat física i/o orgànica que treballem per construir una societat inclusiva, on tothom pugui exercir els seus drets en igualtat d'oportunitats.

Amb més de cinquanta-cinc anys d'història, agrupem entitats i persones unides per un objectiu comú: **transformar la societat perquè es respecti la dignitat de totes les persones.**

Ens basem en el model social de la discapacitat; entenem que **les barreres no són pròpies de la persona, sinó de l'entorn.**

ECOM actuem per eliminar obstacles físics i psicosocials, i per impulsar canvis que permetin viure de manera independent, participar en la comunitat i disposar dels suports necessaris per assolir la màxima autonomia personal.

Ho fem des de l'activisme, la inclusió, l'empoderament, el compromís, la participació i la innovació, **posant sempre la persona al centre.**

Autonomia en acció

El projecte **Autonomia en acció** és una iniciativa d'ECOM que treballa per visibilitzar, reivindicar i promoure l'autonomia personal i la vida independent de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a Catalunya.

Amb una llarga trajectòria treballant per la vida independent de les persones amb discapacitat física i/o orgànica —en la defensa de drets, en el desplegament del Servei d'Assistència Personal i en iniciatives com el projecte Rumbo—, **ECOM** hem fet un pas endavant incorporant una mirada territorial i intersectorial. Fins ara no s'havia impulsat un procés que reunís persones, entitats i administracions de les quatre províncies de Catalunya per analitzar conjuntament la realitat i les necessitats del territori.

Autonomia en acció dona resposta a aquestes necessitats:

- **Garantir** que les persones amb discapacitat puguin viure dins la comunitat amb els suports adequats.
- **Evitar** els processos d'institucionalització que limiten drets i oportunitats.
- **Assegurar** que els agents socials de l'entorn disposin de les eines i els coneixements necessaris per fer-ho possible.

Autonomia en acció s'alinea amb la Convenció de l'ONU sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, que reconeix la importància de la participació en primera persona i la cogestió dels serveis socials. L'objectiu és impulsar un canvi de mirada i d'acció que posi les persones al centre, fomentant l'activisme, la interconnexió entre agents socials i la formació per transformar la realitat.

Autonomia en acció s'ha desenvolupat a partir de quatre eixos principals:

- 1. Diagnosi territorial:** per conèixer la situació actual a les quatre províncies de Catalunya, identificant barreres i oportunitats.
- 2. Espais formatius:** per formar entitats, professionals i persones en el model d'autonomia personal i vida independent.
- 3. Representació artística:** per connectar l'art amb l'experiència de les persones amb discapacitat i sensibilitzar sobre la vida independent a través del moviment.
- 4. Elaboració d'aquesta guia:** per avançar cap a una societat més inclusiva mitjançant un recull de conclusions, exemples de bones pràctiques i propostes concretes.

Per què aquesta guia?

Aquesta és una eina pensada per a les persones amb discapacitat física i/o orgànica, les seves famílies, entitats i professionals de l'àmbit social. És un recurs que ajuda a:

- **Entendre la realitat actual** a través d'una diagnosi territorial que mostra reptes i oportunitats per a les persones amb discapacitat física i/o orgànica a Catalunya.
- **Conèixer altres experiències** en primera persona i exemples concrets de bones pràctiques per poder-les replicar.
- **Impulsar la participació i l'autonomia personal**, idees i recomanacions per la transformació social.

Com utilitzar-la?

- **Administracions i entitats:** per dissenyar polítiques i serveis que respectin el dret a la vida independent.
- **Professionals:** per incorporar el model d'autonomia personal en la seva pràctica diària.
- **Persones amb discapacitat i famílies:** per conèixer la realitat de les persones amb discapacitat a Catalunya i participar activament en la defensa dels seus drets.

Les observacions de la guia coincideixen amb les dades de l'informe **Radar ECOM 2024*** sobre les vulneracions de drets en mobilitat i vida independent. Aquesta relació és clau, ja que l'estudi mostra que les vulneracions de drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica **continuen creixent a Catalunya**.

- El **dret a la vida independent** s'ha situat, per primera vegada, entre els tres més vulnerats, fet que evidencia la urgència d'impulsar polítiques i accions que garanteixin aquest dret.
- **La manca de suports, l'accés limitat a l'Assistència Personal i la falta d'habitatges accessibles** són alguns dels obstacles que posen en risc la sobirania personal i la inclusió comunitària.

* **Radar ECOM:** informe anual d'ECOM (des de 2020) que recull i analitza les vulneracions de drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a Catalunya. És una eina de dades i incidència política per visibilitzar, fomentar la denúncia i exigir a les administracions que garanteixin els drets.

Més informació sobre el Radar ECOM aquí:

<https://www.ecom.cat/ca/que-fem/defensa-dels-drets/informe-radar-ecom>

Significat de vida independent

Abans de començar, definirem, a través de les diferents respostes de les entrevistes, què significa vida independent.

Parlar de vida independent significa viure amb la màxima autonomia possible, dins i fora de casa, amb els suports necessaris per participar plenament en la vida quotidiana.

Vida independent és tenir poder de decisió sobre el propi projecte de vida: on i amb qui viure, organitzar el dia a dia, quins serveis utilitzar i com accedir-hi, amb la mateixa llibertat i drets que qualsevol altra persona.

Parlar de vida independent implica normalització i sobirania personal, fer una vida ordinària sense haver d'invertir temps extra per superar barreres, ni haver de renunciar a activitats per falta de suports.

Té una mirada global que afecta les famílies, els espais de lleure, l'educació i tots els àmbits de la vida comunitària.

No es tracta només d'autonomia física, sinó de participació real i inclusió social, amb entorns que respectin les decisions individuals i garanteixin la igualtat d'oportunitats.

Vida independent
és viure amb llibertat,
decidir sobre el propi
estil de vida amb
els suports necessaris.
(Xavi, Cogestor)

Diagnosi territorial

Vida independent de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a Catalunya **2024 › 2026**.

Per avançar cap a una societat inclusiva, és important conèixer la realitat del territori. L'objectiu de la diagnosi territorial que presentem és **entendre les vivències, barreres i oportunitats que troben les persones amb discapacitat física i/o orgànica en el seu camí cap a la vida independent a Catalunya**.

És una mirada que permet identificar què funciona, què cal millorar i quines accions poden generar un impacte positiu.

Metodologia

Marc de referència: Dret a la Vida independent

Territori analitzat: Catalunya

Període: 2024 - 2026

La diagnosi territorial combina dues **metodologies**:

Enquestes per obtenir una visió global de la situació.

Entrevistes individuals per aprofundir en les experiències en primera persona, recollir propostes i exemples concrets.

Les enquestes i entrevistes s'han realitzat a persones vinculades a diverses entitats del territori català.

Per tant, les conclusions d'aquesta guia parteixen de percepcions i experiències personals que aporten una visió qualitativa i complementària a les dades quantitatives, una informació que reflecteix la realitat viscuda i ajuda a entendre millor els reptes i oportunitats des d'una perspectiva humana.

Província de

Barcelona

La província de Barcelona és el territori amb més població i amb més concentració de persones amb discapacitat. Combina l'alta densitat urbana de la capital amb altres zones molt poblades del Barcelonès, el Vallès Occidental i l'Oriental, el Maresme i part del Baix Llobregat.

Aquesta realitat comporta una oferta més àmplia de serveis, però també grans desigualtats en l'accés i una pressió més elevada sobre els recursos existents.

Barcelona disposa d'un fort teixit associatiu amb iniciatives comunitàries que representen una oportunitat per impulsar la cogestió i la participació en primera persona. No obstant això, la manca de coordinació entre agents socials i administracions continua sent un repte per garantir una vida independent real.

Segons l'informe **Radar ECOM 2024**:

La província de **Barcelona** registra **242 vulneracions de drets**, el **69 %** del total a Catalunya. És el territori amb més incidències, concentrades sobretot a la ciutat. Malgrat tenir infraestructures més adaptades, persisteixen barreres en transport públic, habitatge accessible i assistència personal.

Mapa per comarques:

> 30 v:

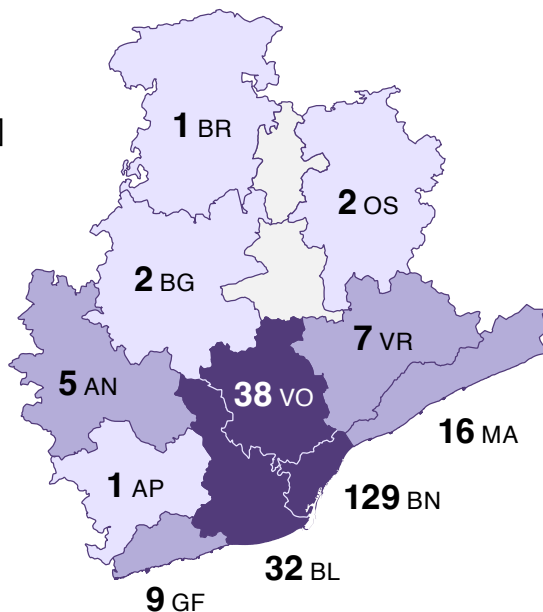
- 129** Barcelonès [BN]
- 38** Vallès Occidental [VO]
- 32** Baix Llobregat [BL]

De 5 a 20 v:

- 16** Maresme [MA]
- 9** Garraf [GF]
- 7** Vallès Oriental [VR]
- 5** Anoia [AN]

< 5 v:

- 2** Bages [BG]
- 2** Osona [OS]
- 1** Alt Penedès [AP]
- 1** Berguedà [BR]

Reptes principals

Objectius clau per assolir la màxima autonomia personal.

- 1. Bretxa entre discurs i pràctica.** Tot i que es parla del model social de la discapacitat, es manté un model institucionalitzador i falta una aplicació efectiva en el dia a dia. A més, l'assistència personal, l'habitatge adaptat i el suport domiciliari no estan garantits com a dret, sinó que depenen de la disponibilitat i de projectes puntuals.
- 2. Fragmentació de sistemes.** Les famílies i entitats del sector descriuen un territori ric en recursos però fragmentat. Reclamen una *finestreta única*, és a dir, un punt d'atenció on es puguin gestionar de manera integrada totes les ajudes i recursos (sanitaris, socials i educatius), evitant haver de fer tràmits dispersos i repetitius.
- 3. Transport i mobilitat.** El transport públic és insuficient o poc accessible en municipis petits i perifèrics, fet que obliga a dependre d'un vehicle propi o de tercers.
- 4. Burocràcia.** Els processos administratius són lents i reactius, no preventius. Això vol dir que les ajudes i suports sovint s'activen quan el problema ja és greu, en lloc d'anticipar-se per evitar situacions de vulnerabilitat.

Reptes principals

- 5. Habitatge.** Dèficit d'habitatges adaptats amb preus inaccessibles i una gestió administrativa lenta que allarga els temps d'espera.
- 6. Assistència personal.** Servei amb baixa disponibilitat i un finançament insuficient.
- 7. Interseccionalitats.**
 - 7.1. Socioeconòmica.** L'augment de la vulnerabilitat econòmica dificulta l'accés als recursos; l'administració no facilita la tramitació ni prioritza aquestes necessitats.
 - 7.2. Gènere.** Les entitats coincideixen que la càrrega de les cures recau principalment en les mares. Això genera un fort impacte emocional i físic en les dones, que sovint manquen d'espais per al seu propi benestar.
 - 7.3. Origen.** La població nouvinguda s'enfronta a barreres administratives i desorientació en els circuits de suport. Cal una mirada multicultural que integri la diversitat d'origen en l'atenció.

- 8. Infància i famílies.** Falten espais públics accessibles i adaptats per a infants amb discapacitat, com parcs inclusius o zones de joc. Hi ha desinformació sobre la pluridiscapacitat en la primera infància, fet que dificulta un diagnòstic i un suport adequat. Les famílies reclamen serveis de respir: espais o programes pensats perquè els cuidadors principals puguin descansar unes hores o dies, mentre el menor continua rebent una atenció adequada.
- 9. Cultura i actituds.** Persisteixen actituds capacitistes (discriminació per motiu de discapacitat) i paternalistes, que limiten l'autonomia i la participació. En àmbits com l'oci i el comerç, encara hi ha espais poc accessibles i barreres físiques o actitudinals.

**“Sense recursos socials estables,
l'autonomia real és impossible.”
(FEM)**

Oportunitats i fortaleses

Recursos i aptituds que impulsen la vida independent.

- **Xarxa associativa.** Teixit robust i comissions de treball que articulen la col·laboració entre referents tècnics, entitats i càrrecs polítics (com al Baix Llobregat).
- **Mirada holística emergent.** Atenció centrada en la persona i la família, amb enfocament multicultural i preventiu.
- **Infraestructures inclusives.** Mesures d'accessibilitat als equipaments impulsades per les entitats, com els edificis 100 % accessibles de la FEM.
- **Accessibilitat i finançament.** Més consciència social i implementació de models de copagament flexible per garantir l'accés als serveis.
- **Habitatge adaptat.** Foment dels models cooperatius i assequibles com a resposta a la manca d'oferta accessible.
- **Empoderament i cogestió.** Creixement del lideratge jove, augment de referents d'inclusió en municipis grans i creació d'espais de cogestió amb voluntat política d'escoltar i actuar.

Bones pràctiques

Exemples de bones pràctiques a la província de Barcelona.

Mapa de recursos comarcals. Recull d'equipaments i serveis al territori de l'Oficina Jove per promoure l'autonomia personal, que es troba disponible al web del Consell Comarcal del Baix Llobregat.

Col·laboració amb municipis de la comarca.

Amb referents tècnics, entitats socials i càrrecs polítics implicats per abordar les necessitats detectades, buscar i coordinar solucions adaptades a cada territori.

Servei d'Acompanyament integral. Ofereix orientació personalitzada, neurorehabilitació, suport laboral i benestar per potenciar l'autonomia personal i la presa de decisions. Tot i això, sense suports socials estables el seu impacte és limitat.

Servei d'acompanyament en tràmits administratius.

La persona lidera les seves gestions amb suport professional si ho requereix. Inclou espais grupals per resoldre dubtes i compartir experiències, amb resposta integral a través del treball en xarxa de l'entitat (ASEM Catalunya).

Serveis de copagament. Les persones amb dificultats econòmiques poden accedir-hi sense cost, garantint que l'economia no sigui un obstacle (Fundació Esclerosi Múltiple – FEM).

Banc de productes de suport. Sistemes de préstec temporal o solidari per cobrir necessitats immediates (cadires de dutxa, grues, ajudes tècniques) i plans personalitzats per adaptar l'entorn (Nexe Fundació). També el Banc del Moviment, gestionat pel Centre per a la Vida Independent (CVI), que amb finançament dels fons Next Generation ofereix assessorament en adaptació d'habitatges i finançament de productes de suport.

Esplais inclusius per a infants i serveis de respir. Programes pensats perquè les famílies i les persones cuidadores tinguin temps de descans mentre la persona amb discapacitat rep l'atenció adequada.

Pràctiques sensibles. No donar res per suposat, preguntar, posar la persona com a protagonista, conèixer la seva narrativa i implementar una cultura d'inclusió que va més enllà del protocol.

Recomanacions operatives

Orientacions pràctiques per millorar la vida independent.

Administracions i consells comarcals:

- + **Implantar** una *Finestra Única d'Autonomia* (tràmits integrats salut-social-habitatge) i un circuit de continuïtat assistencial.
- + **Garantir** un finançament estable i ampliar l'assistència personal amb criteris homologats i cobertura territorial.
- + **Desenvolupar** un pla comarcal d'habitatge accessible, amb borsa d'habitatges adaptats i assequibles i línies d'adaptació a la llar.
- + **Publicar** indicadors i mapa viu de recursos actualitzat.

Municipis i serveis locals:

- + **Fer** auditories d'accessibilitat en transport, comerç i oci; amb plans de millora i terminis.
- + **Crear** espais adaptats de lleure infantil i respir familiar; donar suport a esplais inclusius.
- + **Formar** professionals i famílies en autonomia personal, capacitisme, multiculturalitat i gènere.

Entitats i xarxa comunitària:

- + **Consolidar** grups de suport, mentoria entre iguals i voluntariat assistencial per reduir l'aïllament.
- + **Potenciar** bancs de productes de suport i préstecs solidaris.
- + **Documentar i compartir** fitxes de bones pràctiques replicables (objectiu, passos, recursos, impacte).

“No resiliència,
sinó resistència.”

(Treballadora de Fem)

Província de

Girona

La província de Girona presenta un territori marcat per la dualitat entre els eixos urbans i una àmplia ruralitat de baixa densitat. En comarques com el Ripollès o la Garrotxa, la dispersió limita l'accés a serveis especialitzats que es concentren a Girona, Figueres, Blanes o Olot, fet que resta cobertura a les zones rurals.

Tot i els avenços en sensibilització social i en el desplegament del Codi d'Accessibilitat, persisteixen mancances en habitatge, transport i vida independent, especialment a l'entorn rural.

Girona compta amb iniciatives comunitàries i projectes pilot per promoure l'autonomia personal a través d'entitats referents. No obstant això, la dispersió i la manca de recursos continuen sent reptes estructurals per la igualtat territorial.

Segons l'informe Radar ECOM 2024:

La província de Girona registra **36 vulneracions de drets**, el doble que l'any passat; és el segon territori amb més casos, el **10 %** del total a Catalunya. Les comarques amb més incidència són el Gironès (9 a Girona capital), l'Alt i el Baix Empordà.

Mapa per comarques:

> 10 v:

15 Gironès [GI]

De 5-10 v:

7 Alt Empordà [AE]

7 Baix Empordà [BE]

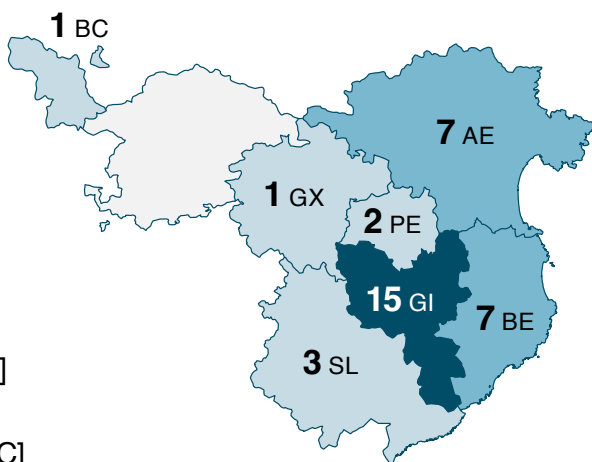
< 5 v:

3 Selva [SL]

2 Pla de l'Estany [PE]

1 La Garrotxa [GX]

1 Baixa Cerdanya [BC]

Reptes principals

Objectius clau per assolir la màxima autonomia personal.

- 1. Habitatge.** Manquen habitatges accessibles i assequibles, especialment en l'àmbit rural. En les avaluacions domiciliàries, els equips professionals (com els terapeutes ocupacionals) identifiquen les adaptacions necessàries per garantir l'autonomia i la seguretat de les persones; tanmateix, moltes d'aquestes millores no s'executen per la manca de recursos econòmics de les famílies o per l'absència d'ajuts ràpids i estables.
- 2. Mobilitat i espai públic.** El transport públic adaptat és limitat, cosa que dificulta la mobilitat diària i l'accés a serveis bàsics (com sanitat, educació o comerç). A més, persisteixen barreres arquitectòniques a la via pública (voreres, entorns), que poden fer que algunes persones no puguin sortir de casa amb autonomia.
- 3. Burocràcia lenta i reactiva, no preventiva.** Les traves administratives dificulten l'accés als recursos i s'observa una fragmentació entre els serveis socials i sanitaris. El desconeixement dels recursos per part de les famílies fa necessària una finestra única per orientar i agilitzar els tràmits.

4. Desigualtats territorials. Els municipis rurals acumulen més mancances (transport, habitatge, serveis especialitzats), mentre que les zones urbanes tenen més recursos.

5. Interseccionalitats.

5.4. Factor socioeconòmic i origen. Sovint, les persones i famílies nouvingudes amb pocs recursos queden fora d'ajuts o subvencions i pateixen la manca d'habitatge accessible. Això s'explica per diversos motius: Primer, perquè els requisits administratius i econòmics que demanen (empadronament, documentació, informes, coneixement del sistema, etc.) són més difícils de complir per a les famílies nouvingudes. Per manca d'informació i acompanyament, les famílies no saben quines ajudes existeixen, ni on adreçar-se o no tenen suport per fer els tràmits. Segon, la complexitat dels tràmits fa que sovint no arribin ni a iniciar el procés o quedin exclosos per terminis, criteris o documentació incompleta.

5.5. Gènere i edat. No s'observen patrons clars en les dades recollides per les entitats participants, però es detecta precarietat creixent en joves en processos d'emancipació.

Reptes principals

- 6. Suports per a la vida independent.** Hi ha insuficiència d'assistència personal, suport domiciliari i programes d'acompanyament. En haver-hi pocs professionals per cobrir les necessitats d'atenció domiciliària, els equips han de gestionar una elevada càrrega de casos, fet que provoca retards en l'atenció, manca de continuïtat i pèrdua en la qualitat del servei.
- 7. Ocupació i ingressos.** No hi ha un servei d'orientació laboral especialitzada, no s'aplica cap procés d'adaptació als llocs de treball i els reconeixements d'incapacitat no són adequats. Quan això falla, les persones acaben en situacions d'economia precària i amb dificultats per cobrir necessitats bàsiques.

“Les persones ateses mostren alta satisfacció i es veuen més capaces de concretar objectius.”

(CorAvant)

Oportunitats i fortaleses

Recursos i capacitats que impulsen la vida independent.

- **Més visibilitat i sensibilització.** Hi ha més presència de la discapacitat i la vida independent en el debat públic. Tot i que els canvis són encara incipients i desiguals, es percep una tendència clara cap a un model més inclusiu i centrat en la persona.
- **Impuls comunitari.** Es reforça la coordinació entre entitats i administracions i s'han posat en marxa projectes pilot i iniciatives comunitàries que optimitzen recursos i fomenten la inclusió.
- **Avenços positius.** Millora la situació de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, sobretot en visibilitat, sensibilització i accés als serveis.
- **Més implicació institucional i social.** Es creen programes que promouen la formació, l'acompanyament per a la vida independent i l'autonomia personal.
- **Cultura d'inclusió en entitats.** Edificis 100 % accessibles, copagament flexible per garantir l'accés universal i voluntat de millora tecnològica (domòtica, grues de sostre).

Bones pràctiques

Exemples de bones pràctiques a la província de Girona.

Impuls institucional i social. Per exemple, el *Punt d'Acompanyament a la Vida Independent*, impulsat per MIFAS, Support i l'Ajuntament de Girona, que ofereix informació, assessorament i acompanyament a les persones amb discapacitat física i/o orgànica o amb dificultats derivades de la salut i l'envelliment. Aquest servei s'ha creat per facilitar l'accés a recursos, ajudes i serveis disponibles a la ciutat de Girona i rodalies, i promoure l'autonomia personal.

Model de cogestió. Les entitats col·laboren amb equips compartits sota un model de cogestió.

Servei d'acompanyament a la inserció labora. Ofereix atenció directa i orientació laboral adaptada a la discapacitat orgànica (CorAvant).

Banc de productes de suport. Gestionat per entitats socials (com MIFAS), amb sistemes de préstec o lloguer per cobrir necessitats immediates. Inclou cadires de dutxa, ajudes tècniques i altres productes adaptats.

Adaptacions *micro*. Solucions personalitzades per potenciar l'autonomia i facilitar les tasques diàries de les persones amb discapacitat. Dissenyades principalment per terapeutes ocupacionals i entitats socials que sovint utilitzen la impressió 3D per crear suports a mida. Exemples: mànecs adaptats per pentinar-se, plafons de comunicació amb imatges, teclats adaptats per escriure, engruixidors per coberts o estris.

“Hi ha situacions immediates
que no es poden cobrir:
sabem què caldria,
però no hi ha ajudes
per fer-ho ara.”

(MIFAS)

Recomanacions operatives

Orientacions pràctiques per millorar la vida independent.

Administracions:

- + **Consolidar el Punt d’Acompanyament** com a porta d’entrada única (informació, tràmits, derivació) i amb indicadors públics.
- + **Impulsar l’accés a productes de suport i adaptacions de la llar**, reforçant els mecanismes existents fent-los més ràpids i flexibles per evitar temps d’espera i costos inassumibles per a les famílies, tant en millores domèstiques (com barres de bany) com en ajudes tècniques ordinàries i d’emergència (grues o llits articulats). Cal actualitzar el programa de *Prestació d’Atenció Social a les persones amb discapacitat (PUA)*, ja que disposa d’un pressupost insuficient i deixa moltes sol·licituds sense resposta.
- + **Elaborar un pla d’habitatge accessible**, que inclogui una borsa d’habitatge comarcal, línies de lloguer assequible i adaptació d’habitatges a municipis petits.
- + **Millorar les rutes de transport adaptat** i reduir el temps d’espera en zones rurals.

Serveis locals i xarxa:

- + **Crear** auditories d'accessibilitat a la via pública (voreres) i als equipaments amb plans de millora i terminis.
- + **Oferir** orientació laboral especialitzada per formar orientadors i empreses sobre els processos d'adaptació.
- + **Crear** campanyes d'informació sobre drets i recursos, amb materials en lectura fàcil i canals multilingües.

Entitats:

- + **Estendre** el banc de productes de suport en clau comarcal (logística de lloguer i préstec).
- + **Documentar i compartir** fitxes de les adaptacions micro (objectiu, procés, cost, impacte).
- + **Generar** aliances entre entitats i serveis públics sota el model del *Punt d'Acompanyament*.

Província de

Tarragona

La província de Tarragona combina nuclis urbans amb extenses zones rurals. El territori es reparteix entre el Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre, amb nombrosos micromunicipis de baixa densitat en comarques com la Terra Alta, la Ribera d'Ebre i el Priorat. La dispersió territorial i l'orografia muntanyosa, amb espais naturals protegits condicionen l'accessibilitat, la mobilitat i l'accés a serveis especialitzats, que es concentren sobretot a les àrees metropolitanes de Tarragona i Reus.

Tot i millorar l'accessibilitat d'espais públics i serveis essencials, perduren barreres en comerços privats i en l'atenció domiciliària. Les entitats descriuen la vida independent com una cursa de fons: mantenir-la és difícil per la manca de recursos que garanteixin la igualtat d'oportunitats per a tothom. Les mancances estructurals demanen canvis per una autonomia personal real i efectiva.

Tarragona té un teixit associatiu i iniciatives inclusives en esport i cultura que impulsen la participació en primera persona i la cogestió.

Segons l'informe **Radar ECOM 2024**:

La província de Tarragona registra 17 vulneracions de drets, és el territori amb menys casos detectats, el 5 % del total a Catalunya. Les comarques amb més incidència són el Baix Camp (Reus i entorn), el Tarragonès i el Baix Ebre.

Mapa per comarques:

4 v:

4 Baix Camp [BC]

4 Baix Ebre [BE]

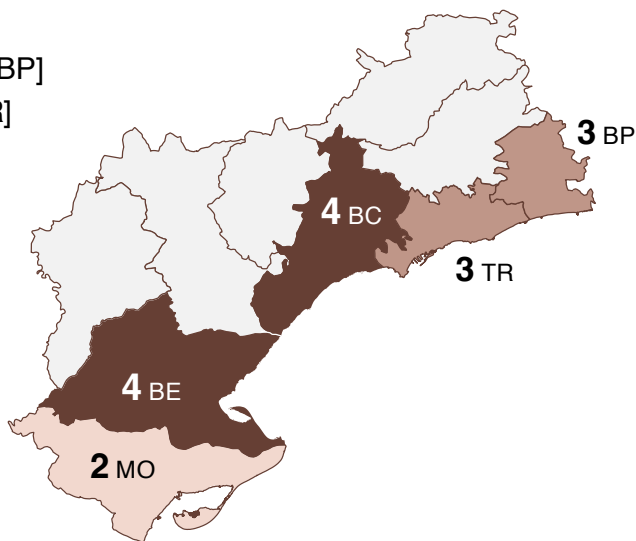
3 v:

3 Baix Penedès [BP]

3 Tarragonès [TR]

2 v:

2 Montsià [MO]

Reptes principals

Objectius clau per assolir la màxima autonomia personal.

- 1. Desigualtat territorial.** Les zones rurals continuen molt endarrerides en accessibilitat i serveis bàsics. Això significa que viure fora de les capitals implica més barreres per moure's, trobar habitatge adaptat o accedir a recursos.
- 2. Mobilitat.** Fora de les capitals, pràcticament no hi ha transport públic adaptat. Això obliga les persones amb discapacitat a dependre del vehicle propi o de tercers i limita la seva autonomia i participació social.
- 3. Habitatge.** Trobar un habitatge adaptat i assequible és molt difícil, especialment en zones rurals. Aquesta manca d'oferta i la falta d'opcions obliguen algunes persones amb discapacitat a abandonar el medi rural. Les persones migrades en situació precària viuen en condicions crítiques, sovint sense contracte ni adaptacions, fet que agreuja la vulnerabilitat.
- 4. Accessibilitat.** S'han fet millores en rampes a la via pública i en alguns serveis essencials, però els comerços privats continuen amb barreres. Els parcs infantils adaptats són inexistents en zones rurals, cosa que limita l'oci inclusiu.

5. Interseccionalitats.

5.6. Origen i situació socioeconòmica. Són factors crítics. Qui té menys recursos no pot assumir adaptacions a la llar ni accedir a serveis privats.

5.7. Gènere. Doble discriminació en les dones amb discapacitat: per la discapacitat i per la càrrega familiar.

5.8. Edat. Els joves amb discapacitat tenen grans dificultats per accedir al mercat laboral i a l'habitatge, fet que frena els processos d'emancipació.

6. Suports insuficients. El *Servei d'Atenció Domiciliària (SAD)* només cobreix urgències, no les necessitats del dia a dia. Hi ha manca d'hores i recursos, i les entitats reclamen més assistència personal per fomentar l'autonomia.

7. Participació. La participació és baixa perquè moltes persones no tenen veu en les decisions que les afecten. La falta de suport i d'espais accessibles fa que renunciïn a participar per no "condicionar" el seu entorn. Segons ASSIDE, la necessitat de planificar constantment cada detall (transport, barreres i retorn) suposa un desgast de temps i energia tan elevat que moltes persones acaben desistint.

- 8. Salut.** L'accés a revisions es veu dificultat per la manca de transport, especialment fora de les capitals. Segons l'enquesta d'ASSIDE (2023) per la *Jornada de Salut i Perspectiva de Gènere a les Terres de l'Ebre*, la majoria de dones amb discapacitat no van rebre assessorament pregestacional i només el 20 % de les que en van tenir el van rebre per la via pública. Tot i que el 60 % dels parts van ser naturals, es van detectar cesàries programades des del segon trimestre. En positiu, les decisions sobre lactància van respectar la voluntat de la mare, sense que la discapacitat fos un factor condicionant.
- 9. Capacitisme i estigma.** Persisteixen actituds excloents i paternalistes en entorns socials. Hi ha poca sensibilització sobre els drets i la capacitat d'autonomia de les persones amb discapacitat.

“Precari: a la zona rural no hi ha consciència de barreres ni accessibilitat.”

(ASSIDE)

Oportunitats i fortaleses

Recursos i aptituds que impulsen la vida independent.

- **Teixit associatiu actiu.** Incidència política i activitats inclusives (esport adaptat, oci, cultura).
- **Administració local implicada.** Ajuntaments i consells comarcals comencen a demanar assessorament a les entitats i a oferir subvencions per adaptar comerços, entre altres.
- **Espais reservats.** Creació d'espais per a persones amb discapacitat física en actes públics.
- **Més demanda i consciència.** Increment de les demandes per part de les persones amb discapacitat física i/o orgànica i una major conscienciació social sobre el dret a la vida independent.
- **Projectes inclusius.** Iniciatives per fer zones recreatives accessibles en parcs naturals i activitats esportives adaptades amb suport municipal.
- **Cultura digital.** Les reunions en línia s'estan consolidant com una eina per reduir barreres de desplaçament i facilitar la participació.

Bones pràctiques

Exemples de bones pràctiques a la província de Tarragona.

Grups d'entrenament en transferències i activitats bàsiques de la vida diària (AVD). Tallers que ensenyen moviments segurs i tècniques per realitzar tasques quotidianes com vestir-se, menjar, higiene personal o desplaçar-se dins la llar (Fem Tarragona).

Plans terapèutics amb objectius personalitzats.

La persona amb discapacitat decideix quina tasca vol millorar en el seu dia a dia per guanyar autonomia personal, com vestir-se o fer una transferència. (Fem Tarragona).

Esport inclusiu. Equip de bàsquet adaptat que fomenta la inclusió i la participació de persones migrades (ASSIDE), finançat per l'Ajuntament de Tarragona.

Activitats comunitàries. Per exemple, gimcanes amb cadira de rodes, obres de teatre inclusives, assessorament digital per webs accessibles.

Accions sensibles. Trucades a persones que es troben soles per trencar l'aïllament, acompanyament entre iguals per processos d'acceptació.

Recomanacions operatives

Orientacions pràctiques per millorar la vida independent.

Administracions:

- + **Desplegar** plans d'accessibilitat amb terminis clars.
- + **Crear** una borsa d'habitatge adaptat.
- + **Finançar** el transport adaptat, com per exemple, furgonetes compartides.

Serveis locals:

- + **Ampliar** hores del SAD per cobrir necessitats del dia a dia.
- + **Establir** protocols per revisions mèdiques accessibles.

Entitats:

- + **Impulsar** bancs de productes de suport amb sistemes de préstec solidari.
- + **Reforçar** el voluntariat per activitats i trasllats.

Província de

Lleida

La província de Lleida és el territori més extens de Catalunya. El seu relleu combina zones de muntanya (Pirineu) amb plana agrícola, amb una marcada ruralitat i una forta dispersió territorial: la majoria de serveis es concentren a Lleida ciutat, mentre que als municipis petits la cobertura és mínima.

Aquesta dispersió obliga a desplaçaments llargs —fins a dues hores per arribar a la capital—, fet que condiciona l'accés a serveis bàsics, a l'habitatge adaptat i als suports per a la vida independent.

Tot i aquests reptes, Lleida compta amb iniciatives innovadores en tecnologia aplicada, projectes per a persones cuidadores i entitats que treballen amb una mirada centrada en la persona, que són forteses per avançar cap a un model més inclusiu.

Segons l'informe **Radar ECOM 2024**:

La província de Lleida registra 31 vulneracions de drets, el 9 % del total a Catalunya. Les dades confirmen que la manca de suports, l'accés limitat a l'Assistència Personal i l'escassetat d'habitatges accessibles són obstacles estructurals que posen en risc el dret a decidir.

Mapa per comarques:

> 10 v:

20 Segrià [SG]

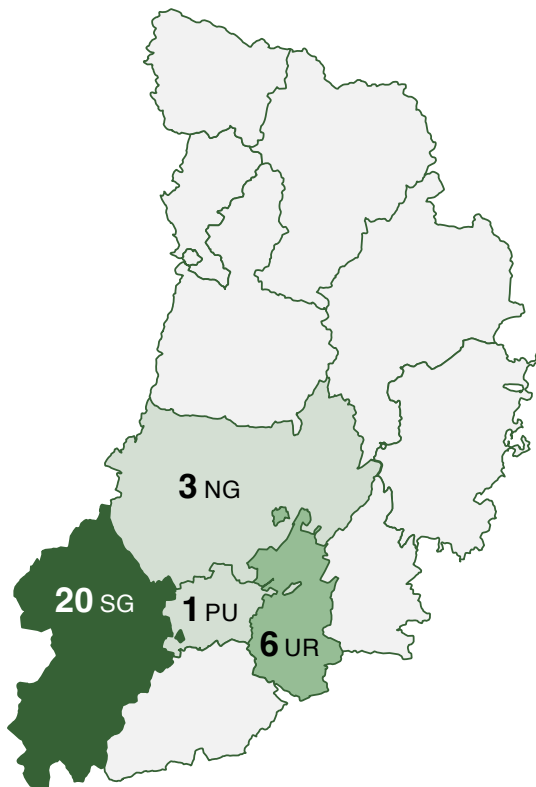
De 5-10 v:

6 Urgell [UR]

< 5 v:

3 Noguera [NG]

1 Pla d'Urgell [PU]

Reptes principals

Objectius clau per assolir la màxima autonomia personal.

- 1. Desigualtat territorial.** La dispersió i la ruralitat dificulten l'accés a serveis bàsics. Viure fora de la capital implica més barreres d'accés.
- 2. Assistència Personal.** És un servei molt poc desenvolupat. A més, els programes actuals són poc flexibles i no hi ha finançament estable.
- 3. Habitatge.** Trobar un habitatge adaptat és molt complicat. L'escassetat d'oferta, sumada a preus elevats i salaris baixos, fa que l'emancipació sigui molt difícil per a moltes persones amb discapacitat.
- 4. Mobilitat.** El transport públic adaptat és insuficient i poc fiable, només funciona sota demanda: si no es truca amb antelació, no hi ha garantia de servei.
- 5. Sistema familiar.** Predomina el model mediterrani, on la família assumeix la major part de les cures. Sovint, la manca de recursos públics fa que l'alternativa sigui la institucionalització.

Reptes principals

- 6. Fragmentació dels serveis.** No hi ha coordinació entre serveis socials, sanitaris i habitatge, cosa que complica els tràmits i retarda les respostes.
- 7. Barreres arquitectòniques.** Tot i que hi ha alguns avenços, persisteixen barreres tant en entorns urbans com rurals.
- 8. Interseccionalitats.** La situació econòmica és el factor més crític, però també influeixen el gènere, l'edat, l'origen i el nivell cultural, que creen desigualtats en l'accés als recursos.
- 9. Capacitisme.** Persisteixen les actituds capacitistes i paternalistes, s'han detectat riscos en entorns mèdics, com decisions preses sense respectar la voluntat de la persona.
- 10. Empoderament comunitari.** No hi ha cohesió entre entitats per impulsar la vida independent.

“La ruralitat
ho condiciona tot:
menys serveis,
més dependència familiar.”

(ASPID)

Oportunitats i fortaleses

Recursos i aptituds que impulsen la vida independent.

- **Empoderament i defensa de drets.** Les persones amb discapacitat física i/o orgànica impulsen iniciatives de suport a les persones cuidadores i participen en l'elaboració del Pla d'Accessibilitat municipal, un pas clau cap a la inclusió.
- **Projecte de vida propi.** Creix l'empoderament de les persones amb discapacitat que expressen el desig de viure soles o acompanyades, reivindicant el dret a decidir sobre el seu projecte de vida.
- **Innovació tecnològica.** La impressió 3D per crear suports adaptats, la domòtica per facilitar tasques quotidianes i les adaptacions personalitzades obren noves oportunitats per l'autonomia personal i la vida independent.

“La discapacitat
és una circumstància de vida.”

(ASPID)

Bones pràctiques

Exemples de bones pràctiques a la província de Lleida.

Projecte Persones cuidadores. Formació i eines per millorar la qualitat de les cures, reforçar l'autonomia personal i garantir un suport més personalitzat i respectuós amb el dret a la vida independent (Ajuntament de Lleida).

Programa Trencaescletxes. Formació en competències TIC per reduir vulnerabilitat digital (Fundació Aspros).

Acompanyament en entorn real. Els Professionals detecten les necessitats al domicili i aporten propostes d'adaptacions personalitzades.

Tecnologia aplicada. Impressió 3D per crear suports adaptats; bancs de productes; anàlisi d'accessibilitat amb professionals.

Governança inclusiva. Entitats dirigides per persones amb discapacitat, amb protocols ètics consolidats.

Preferència laboral. Polítiques que prioritzen la contractació de persones amb discapacitat física i/o orgànica en els processos de selecció.

Recomanacions operatives

Orientacions pràctiques per millorar la vida independent.

Administracions:

- + **Desplegar** el Pla d'Accessibilitat amb terminis clars.
- + **Ampliar** finançament d'Assistència Personal.
- + **Crear** una borsa d'habitatge adaptat.

Serveis locals:

- + **Millorar** el transport adaptat.
- + **Establir** protocols per revisions mèdiques accessibles.

Entitats:

- + **Impulsar** bancs de productes de suport.
- + **Reforçar** la cohesió territorial entre entitats per treballar de manera coordinada.

La cogestió en primera persona

La cogestió és un model en què les persones usuàries i l'entitat comparteixen la responsabilitat en la gestió del servei. A diferència dels models assistencialistes, on les decisions es prenen des de fora, aquest sistema dona veu i poder de decisió a les persones usuàries, que participen en la selecció, la formació i el seguiment de les assistents personals. Així s'assegura que el servei s'adapti a les necessitats reals, situant-les al centre i reconeixent-les com a protagonistes del seu projecte de vida independent.

En aquest marc, **la figura de l'Assistència Personal és clau per garantir la vida independent**. Es tracta d'un/a professional que dona suport i acompanya a la persona amb discapacitat perquè pugui decidir i exercir la seva vida amb plena autonomia: vestir-se, estudiar, treballar, participar en la comunitat o gaudir del temps lliure, evitant la institucionalització i promovent la igualtat d'oportunitats.

A **ECOM**, aquest servei s'articula sota el model de cogestió. Coneix el **Servei d'Assistència Personal d'ECOM** aquí:

<https://www.ecom.cat/ca/que-oferim/atencio-a-les-persones/servei-assistencia-personal>

L'objectiu del model de cogestió és garantir l'autodeterminació i l'autonomia personal, pilars de la vida independent i dels drets reconeguts a la **Convenció dels drets de les persones amb discapacitat de l'ONU**¹. Aquest model assegura el dret a viure amb els suports necessaris, però també implica compartir una responsabilitat: la persona s'ha d'implicar en la definició del servei i en la selecció i formació de les assistents personals per fer que la cogestió sigui real i efectiva.

ECOM, premiada per la innovació en el seu model de cogestió del Servei d'Assistència Personal.

Aquest model de referència fomenta l'empoderament, la satisfacció i la participació real de les persones usuàries, garantint un servei de qualitat que prioritza l'autonomia personal i el dret a la vida independent.

Llegir més sobre el model de cogestió d'ECOM aquí:

<https://ecom.cat/ca/actualitat/noticies/el-model-de-cogestio-del-servei-dassistencia-personal-decom-premiat-la>

1. Convenció dels drets de les persones amb discapacitat de la ONU:

<https://www.ohchr.org/es/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-persons-disabilities>

Testimonis dels cogestors

L'**Andrés Hinarejos**, el **Xavier Pujols** i la **Virgínia Calvet** ens ajuden a entendre què significa la vida independent i com es viu en el dia a dia a través de les seves experiències.

L'**Andrés** té tetraplegia i, per a ell, l'assistència personal és clau per participar en tot i portar una vida independent real.

Reclama sensibilització des de l'escola i una de les seves frases resumeix bé la seva visió:

**“És portar una vida normalitzada,
com qualsevol altra persona.”**

L'**Andrés** destaca que la societat sovint veu la cadira abans que la persona, i reivindica que aquesta mirada ha de canviar:

**“La gent ha de veure la persona,
no la cadira.”**

El **Xavi** posa l'accent en la llibertat de decidir:

“Vida independent és poder escollir com vull viure: si vull viure sol, que ho pugui fer. Sempre que tingui el suport que necessito, com un assistent personal. I poder viatjar, anar de festa, a concerts.”

El **Xavi** explica que la seva autonomia ha millorat en alguns aspectes, com la incorporació d'un taxi adaptat i més rampes al poble, però encara troba grans barreres: **falta de transport públic accessible i assequible, i poques hores d'assistència personal**. Destaca que les bones pràctiques li han facilitat la vida, com adaptacions domèstiques amb tecnologia (targeta per obrir la porta, persianes automàtiques...).

Una vivència que considera clau és haver conegut gent que pensava com ell, ja que li va donar la confiança per defensar la seva autonomia i reforçar la idea que viure independentment és possible. La seva reflexió final és clara:

“Tenim els mateixos drets que qualsevol altra persona. Vull que ens escoltin. I si m'equivoco, m'equivoco jo.”

La **Virgínia**, per contra, té una mirada més crítica:

**“No existeix la vida independent,
sempre depens d’algú.”**

La **Virgínia** descriu com la tecnologia ha ajudat en alguns aspectes, però també ha fet perdre el contacte humà. L’experiència amb l’administració ha estat positiva en alguns espais, com l’Ajuntament o els hospitals, però denuncia barreres persistents en accessibilitat. La seva reflexió és contundent:

**“No puc? L’únic que no es pot deixar de fer
és morir-se. La resta es pot.”**

Els testimonis de l’**Andrés**, el **Xavi** i la **Virgínia** coincideixen en la importància de **les petites pràctiques quotidianes que marquen la diferència**: obrir una porta, mirar la persona i no la cadira, educar en inclusió des de petits.

**“En aquest món
tothom necessita coses,
això ens fa igual.”**

(Andrés Hinarejos, Testimoni)

Reptes i oportunitats

Tot i els avenços, encara hi ha reptes importants:

1. La burocràcia i el finançament insuficient.
2. El capacitisme i la falta de sensibilització.
3. La dependència tecnològica que sovint substitueix el contacte humà.

Alhora, s'obren oportunitats clares:

- L'empoderament creixent de les persones amb discapacitat.
- La cogestió com a model.
- L'educació en el model d'escola inclusiva des de la infància
- La innovació tecnològica com a complement - no substitut - de les relacions humanes.

Conclusions

Autonomia en acció

Diagnosi Territorial 2024 › 2026

Vida independent de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a Catalunya.

Cal avançar cap a un model de vida independent, on la persona sigui protagonista del seu projecte vital i la inclusió deixi de ser una aspiració per convertir-se en una pràctica quotidiana.

- **Catalunya disposa d'un fort teixit associatiu i una ferma voluntat de transformació social.** Entitats, ciutadania i administracions han fet passos significatius per visibilitzar la vida independent, però ens trobem en un punt de flexió:

Cal consolidar els suports que garanteixin el dret a la vida independent com una realitat i no només com un discurs.

- Segons l'informe **Radar ECOM 2024**, les vulneracions de drets cap a les persones amb discapacitat física i/o orgànica **continuen creixent a Catalunya**.

- Les dades i testimonis recollits en l'enquesta i les entrevistes, confirmen que **els obstacles continuen sent**:
 - ✘ Manca d'Assistència Personal.
 - ✘ Accés limitat a l'habitatge adaptat.
 - ✘ Fragmentació dels circuits administratius.

- Així mateix, el **teixit associatiu és una fortalesa** indiscutible:
 - Genera xarxes de suport.
 - Impulsa bones pràctiques.
 - Dona veu a les persones.

[Cal que les entitats i, entitats i administracions col·laborin, amb mecanismes estables i finançament suficient.

Sumem per transformar

**“Discapacitats ho som tots.
Tothom té alguna mancança.
Tots som iguals
i tots som diferents.”**

(MIFAS)

Sumem per transformar

 Oficines ECOM

Gran Via de les Corts Catalanes, 562, pral. 2a.
08011 Barcelona

Atenció al públic

C. Llançà, 42, baixos. 08015 Barcelona

 Tel. 93 451 55 50

 C/e. ecom@ecom.cat

 facebook.com/ecomdiscapacitat

 x.com/ecomdisca

 youtube.com/entitatecomdiscapacitat

 instagram.com/entitatecom

 linkedin.com/entitatecom

 www.ecom.cat

Amb el suport del Departament de Drets Socials:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials i Inclusió
Secretaria d'Afers Socials i Inclusió